

Микола Іжа: «Здатність вирішувати реальні та непрості управлінські завдання – вимога часу»

Одеський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президенті України вже підготував понад 6,5 тисяч сучасних управлінців і менеджерів, які нині обіймають керівні посади в органах публічної влади та бізнес-структурах різних регіонів України.

Про сьогоднішній день вищого навчального закладу ми розмовляли з директором інституту – доктором політичних наук, професором, заслуженим працівником освіти України Миколою Михайловичем Іжею.

— Миколо Михайловичу, майже 20 років для вищого навчального закладу – це багато чи мало?

— Думаю, цілком достатньо, щоб сформувати добрі традиції. До таких ми, насамперед, належимо якості навчання, адже від цього показника багато в чому залежить і якість роботи управлінської еліти та менеджерів, їхнє кар'єрне зростання. Прикладів у цьому плані міг би навести чимало. Пишаюся тим, що серед випускників нашого інституту є керівники регіонів, інші заступники, посадовці силових структур, діяти містяться та культури, власне, і члени нашого колективу. У нас найкращий показник якісного складу викладачів серед вищих навчальних закладів гуманітарного профілю на Півдні України. Досить сказати, що більше 93 % мають наукові ступені кандидатів і докторів наук, вчені звання професорів і доцентів.

Усе це сприяє реалізації важливої вимоги нашого часу – посилення практичного спрямування навчання. Я маю на увазі здатність вирішувати реальні та непрості управлінські завдання, використовувати новітні технології менеджменту, методи бізнес-аналізу. Для цього ми намагаємося в навчальному процесі використовувати сучасні інтерактивні форми й методи (наприклад, тренінги, майстер-класи, ділові ігри, case-study). Величезна увага приділяється вивченню іноземної мови.

Навчання відбувається в спеціалізованих аудиторіях і класах, обладнаних новітньою комп'ютерною та мультимедійною технікою. Під час навчання наші слухачі та студенти отримують необхідний практичний досвід на обов'язкових стажуваннях, які проводяться в органах публічної влади та на провідних підприємствах і в бізнес-організаціях регіонів Півдня України.

Цього року в інституті стартувала низка безкоштовних освітніх програм, розрахованих на випускників шкіл, студентів, а також людей, які вже здобули вищу освіту. Для школярів працює Школа майбутнього менеджера, діяльність якої спрямована на засвоєння азів професії менеджера, формування бізнес-мислення та лідерських якостей. Для тих, хто хоче опанувати майстерність ділового спілкування, працює Школа публічної майстерності. Існує тренінговий центр, в якому працюють наші викладачі – тренери з міжнародною сертифікацією. Тренінги, ділові ігри, майстер-класи присвячені актуальним темам, зокрема технології управління командою і лідерству, мотивації та стимулюванню персоналу, оцінці його діяльності, підбору персоналу тощо.

Усі охочі можуть прийти до нас і взяти участь у заняттях разом із нашими студентами та викладачами. Також, усі бажаючі можуть відвідати День відкритих дверей, що відбувається 4 квітня.

— Але, як на мій погляд, майбутньому керівнику замало лише отримати міцні знання...
— Глибоко переконаний, що разом з необхідними знаннями та практичними навичками сучасний управлінець, менеджер обов'язково повинен мати високі духовні та моральні якості.

У цьому напрямку в інституті робиться чимало: працюють студентські соціальні, екологічні, благодійні проекти. Наприклад, наш заклад ще з 2009 року шестертує над Михайлівською спеціалізованою школою-інтернатом для дітей з вадами розумового розвитку, яка розташована в Саратському районі. Наші викладачі, слухачі та студенти регулярно відвідують підшефну школу, надають їй вихованцям посильну матеріальну допомогу, а голівне – дарують тепло своїх сердець.

Іншим прикладом є літературно-музична зустріч слухачів та студентів, присвячена 70-й річчю визволення України від фашистських загарбників та сторіччю від дня народження Івана Петровича Гайдаєнка – письменника, журналіста, ініціатора

створення Одеського комітету захисту миру (нині – Одеська обласна Рада миру).

Також слухачами та співробітниками закладу надається шефська допомога вихованцям спеціалізованої школи № 75 м. Одеси.

МИКОЛА ІЖА

— Одним з факторів конкурентоспроможності сучасного вищого навчального закладу є запровадження інноваційних форм організації занять та використання інтерактивних методів навчання. Яка модель організації навчального процесу є характерною для вашого інституту?

— Організація навчального процесу в ОРІДУ ґрунтується на трьох китах: система управління якістю за міжнародним стандартом ISO 9001; взаємозв'язок компетентнісного підходу до підготовки фахівців та інтерактивних методів організації навчання; організація стажування слухачів в органах публічної влади, провідних бізнес-підприємствах України та партнерських зарубіжних закладах.

Освітньо-професійна програма підготовки магістрів побудована за модульним принципом на основі компетентнісного підходу – кожна дисципліна орієнтована на конкретну компетенцію, задану роботодавцями, які організують стажування та здійснюють замовлення на реальні магістерські роботи з подальшою їх практичною реалізацією. Застосування сучасних інтерактивних форм навчального процесу (тренінги, «мозкові атаки», ділові ігри тощо) та проведення практичних занять у проблемному режимі зорієнтовано на підготовку випускників нової якості – здатних самонавчатися, приймати оперативні рішення, долати стресові ситуації, швидко адаптуватися до мінливих умов.

До проведення навчальних занять залучаються відомі науковці, політики, міжнародні експерти, керівники органів державної влади та підприємств.

Організація стажування слухачів в органах публічної влади, провідних бізнес-підприємствах України та партнерських зарубіжних закладах сприяє активізації науково-дослідної роботи слухачів шляхом їхнього залучення до розроблення та реалізації стратегічних програмних документів і проектів, що забезпечує отримання слухачами актуальних практичних навичок.

— Кожен вищий навчальний заклад має власний бренд, специфічну особливість, що яскраво відрізняє його від інших. Що є брендом вашого інституту?

— Брендом нашого інституту є повний логістичний цикл підготовки управлінців – від операційного (бакалаврат) та адміністративного (магістратура) менеджменту до державного (магістратура) та проектного (магістратура) управління. Але отримати тільки знання – це ще не все, головне – це розуміння процесів, яке може забезпечити лише ті науково-педагогічні працівники, які мають практичний досвід управлінської роботи – і це наша домінуюча особливість. Індикатором якості такого підходу є відсоток працевлаштованих за спеціальністю випускників, з одного боку, але найважливішим показником є бажання колишніх випускників, які обійняли керівні посади, приймати на роботу нових випускників.

Практична ефективність логістичного циклу – це успішно реалізовані масштабні проекти, що виконані слухачами та співробітниками нашого інституту на замовлення органів влади центрального та місцевого рівнів.

Наприклад, участь у розробленні проектно-документації Національного проекту «Місто майбутнього»; розроблення разом з

департаментом праці та соціальної політики Одеської міської ради інвестиційного проекту «Створення комунальної установи «Одеський міський центр реінтеграції бездомних осіб», який визнано переможцем конкурсу 2014 року Державним фондом сприяння місцевому самоврядуванню в Україні з фінансуванням у вигляді державного гранту розміром 1 млн грн; у рамках міжнародного співробітництва з Федеральним міністерством охорони навколишнього середовища, охорони природи, будівництва і безпеки ядерних реакторів ФРН (м. Берлін, ФРН) – «Проект створення підприємства «Енергетичне агентство» у місті Одеса» тощо.

У вересні минуло року інститутом укладено договір з Євроатлантичним Інститутом (м. Варшава, Польща) щодо підтримки науково-дослідних проектів та інших ініціатив студентів і слухачів ВНЗ м. Одеси. Розпочато створення академічного бізнес-інкубатора.

Щорічно організуються стажування наших представників на базі іноземних закладів-партнерів. Наші аспіранти, слухачі та студенти все активніше беруть участь у міжнародних програмах. Таким чином молоді українські державні службовці мають можливість ознайомитися з найкращими практиками в сфері державного управління, системою підготовки управлінців і менеджерів у країнах Європи, відвідати державні установи та органи місцевого самоврядування, поспілкуватися з іноземними фахівцями. Набуті практичні знання знаходять своє відображення в їхніх магістерських роботах та стають у нагоді під час подальшої професійної діяльності. Лише за 2013–2014 роки наші аспіранти, слухачі та студенти здійснили 65 освітніх візитів, взявши участь у програмах навчання чи стажування за кордоном.

— Працевлаштування випускників – найскладніше питання для всіх вищих навчальних закладів...

— У умовах жорсткої ринкової конкуренції на ринку праці основною умовою успішного працевлаштування є компетенція випускників, особливо їхня готовність до використання на практиці сучасних інноваційних технологій прийняття управлінських рішень. Однією з конкурентоспроможних компетенцій сучасного керівника є володіння інформаційними технологіями. Інститутом, перший серед гуманітарних вишів Півдня України, започаткував використання технологій геоінформаційних систем для територіального управління – у вересні 2014 року було проведено першу науково-практичну конференцію «Геоінформаційні технології у територіальному управлінні». Інститутом укладено договір з компанією «ECOMM Co», офіційним дистрибутором Esri Inc. в Україні, щодо науково-технічного співробітництва та отримано ліцензію на використання програмного продукту Esri, що забезпечує облаштування 31 навчального місця на сучасній ГІС-платформі в навчальному центрі «ГІС в територіальному управлінні».

Міцні взаємозв'язки з органами публічної влади Південного регіону – спільна робота над проектами, організація стажування – є надійною платформою для працевлаштування наших випускників. Ще одним інструментом працевлаштування є запрошення відомих підприємств та керівників органів влади на захист магістерських і дипломних робіт, де наші випускники презентують свої розробки та дослідження.

Щороку в нашому інституті підвищують кваліфікацію 2,5 тис. осіб, у т.ч. з виконавчого апарату Одеської міськради від 100 до 130 посадовців осіб. Хочу зазначити, що за останні два роки ми впровадили нову форму підвищення кваліфікації – у заочно-дистанційному режимі. 80 осіб пройшли дистанційне навчання з питань сучасних євроінтеграційних процесів та стану взаємодії України – ЄС, ділової української мови в державному управлінні, взаємодії громадянського суспільства та влади.

Крім довго- та короткотермінового навчання службовців Одеської міської ради та її виконавчих органів викладачі та науковці інституту беруть безпосередню участь у роботі тимчасових комісій, різних робочих груп у якості експертів.

Це стосується і розробки проекту Статуту територіальної громади міста Одеси, і проекту Стратегії розвитку міста 2020, інших проектів стратегії і програм.

При обговоренні Концепції децентралізації, реформування територіальної організації влади наші провідні вчені не раз зустрічалися з працівниками Одеської мерії. А в День Європейського сусідства публічні

зустрічі з мешканцями міста провели саме ті фахівці нашого інституту, хто професійно займається питаннями розвитку самоорганізації населення та місцевої демократії.

Другий рік поспіль, напередодні Дня місцевого самоврядування, проводяться «Круглі столи» за участі керівництва, молодих посадовців, а також наших викладачів, де розглядаються питання діяльності органів місцевого самоврядування. Наприклад, нещодавно було проведено «Круглий стіл» на тему: «Стратегія реформ-2020»: що отримає Одеська міська громада? За результатами проведеного «Круглого столу» були ухвалені відповідні рекомендації.

— Миколо Михайловичу, торік вас обрали головою Одеської обласної Ради миру. Як вам вдається поєднувати напружену основну роботу з громадською?

— Так, дійсно, на позачерговій конференції мене обрали головою Одеської обласної Ради миру, до цього я був членом президії, а наш інститут – колективним членом обласної Ради миру. Робота в обласній Раді миру займає багато часу і потребує значних зусиль, але сьогодні інакше не можна – я, члени бюро та президії, велика армія миротворців робимо все залежне від нас для збереження миру і злагоди в Одеській області.

У шій роботі я відчуваю підтримку своїх колег, слухачів та студентів інституту. Як відомо, в Одесі на лікування перебувають сотні поранених бійців, учасників антитерористичної операції у Донецькій і Луганській областях. Обласна Рада миру разом з Одеською обласною організацією товариства Червоного Хреста України неодноразово надавала гуманітарну допомогу в лікуванні та психологічній реабілітації бійців, поранених в зоні АТО.

— Завдання переходу до інвестиційно-інноваційної моделі розвитку як базової передумови подальшого економічного реформування залишається одним із стратегічних пріоритетів економічної політики України. Розкажіть, будь ласка, яким чином це враховується в роботі інституту?

— Дійсно, реалізація системних реформ з удосконалення інституційного середовища інвестиційної діяльності та програми залучення інвестицій вимагає забезпечення активного використання механізмів залучення недержавних коштів до інвестиційно-інноваційної діяльності в реальному секторі, які довели свою ефективність у світі. Головною проблемою реалізації таких форм взаємодії держави та бізнесу є людський чинник, що породжує корупцію, значну кількість конфліктів та правопорушень. Для розв'язання цих проблем проводяться семінари з навчання та підвищення кваліфікації спеціалістів у сфері державних закупівель та ДПП.

Лекції та практичні заняття проводять провідні спеціалісти з питань державних закупівель та ДПП інституту, Одеської обласної державної адміністрації, Державної фінансової інспекції в Одеській області, Головного управління Державної казначейської служби України в Одеській області, Одеського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України.

— Минулий рік приніс Україні довгоочікуване підписання Угоди про Асоціацію з ЄС. Цей документ, за словами Президента України Петра Порошенка, має стати договором реформ. Що робиться в інституті за пропагування принципів та норм Угоди серед держслужбовців?

— Ще десять років тому створено кафедру європейської інтеграції, на якій викладається низка дисциплін та спекурсів для державних службовців з основ євроінтеграційного курсу нашої держави. Минулого року викладачі кафедри та аспіранти провели велику кількість інтерактивних візитів з метою залучення державних службовців Південної області України. На семінарах було презентовано як політичну, так і економічну частину Угоди про Асоціацію, обговорено шляхи імплементації угоди в українських реаліях. Завдяки співпраці кафедри європейської інтеграції з Міжнародним фондом «Відродження» на проведення цих семінарів не було витрачено жодної бюджетної копійки. Також в інституті були запроваджені короткотермінові курси для державних службовців з основ Угоди про Асоціацію. У навчальній програмі інституту включені питання децентралізації влади, реформ місцевого самоврядування, Угоди про асоціацію України Європейським Союзом, Угоди про зон вільної торгівлі між Україною та Європейським Союзом. Робота у цьому напрямку продовжуватиметься і надалі.